VENDIM
Nr. 46, datë 6.9.2017

PËR MIRATIMIN E DISA NDRYSHIMEVE DHE SHTESAVE NË RREGULLOREN "PËR ADMINISTRIMIN E RREZIKUT NË VEPRIMTARINË E SUBJEKTEVE FINANCIARE JOBANKA"

Në bazë dhe për zbatim të nenit 1, pika 4, shkronja "b", dhe nenit 43, shkronja "c" të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, "Për Bankën e Shqipërisë", të ndryshuar; nenit 126 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", të ndryshuar; me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë

VENDOSI:

1. Në rregulloren "Për administrimin e rrezikut në veprimtarinë e subjekteve financiare jobanka", miratuar me vendimin nr. 2, datë 17.1.2013, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, të bëhen ndryshimet e mëposhtme:

a) Në nenin 4, pika 2, bëhen këto ndryshime:

i) në shkronjën "a", pas nënpikës "vi" shtohet nënpika "vii", me përmbajtjen e mëposhtme:

", dhe vii. borxhi i varur";

ii) pas shkronjës "e" shtohet shkronja "f", me përmbajtjen e mëposhtme:

"f) "borxhi i varur" – është instrument kapitali, kontrata e të cilit në rast se parashikon një datë të caktuar për shlyerje, periudha fillestare e maturimit duhet të jetë jo më e vogël se 5 vjet, ose në rast se nuk parashikon një datë të caktuar, detyrimi mund të shlyhet me një njoftim paraprak prej 5 vjetësh, si dhe në asnjë rast nuk parashikohet shlyerja para afatit, pa miratimin e Bankës së Shqipërisë. Shlyerjet nuk përdoren për mbulimin e humbjeve.

Subjektet përfshijnë borxhin e varur në kapitalin e tyre, deri në 50% të kapitalit, vetëm nëse plotësohen karakteristikat e përcaktuara në shkronjën "f" të këtij neni.

Subjekti që kërkon të përfshijë borxhin e varur në kapitalin e tij, njofton Bankën e Shqipërisë dhe paraqet dokumentacionin e mëposhtëm:

i. kontratën e lidhur për emetimin e borxhit të varur;

ii. një ilustrim skematik të plotësimit të karakteristikave të borxhit të varur të përcaktuara në shkronjën "f" të këtij neni, duke dhënë referencat përkatëse në kontratë;

iii. një përshkrim të trajtimeve kontabël të borxhit të varur, së bashku me një opinion nga një auditues ligjor ose shoqëri auditimi, në lidhje me pranueshmërinë e tij; si dhe

iv. një deklaratë mbi burimin e ligjshëm të fondeve të huazuara".

b) Në nenin 8, pika 1 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"1. Subjektet, për qëllime të llogaritjes, raportimit dhe respektimit të kufizimeve maksimale të lejueshme të ekspozimeve të mëdha, ponderojnë me 20% (njëzet për qind) ekspozimet ndaj bankave dhe institucioneve financiare që veprojnë në Republikën e Shqipërisë, që kanë një maturitet të mbetur më pak se 1 (një) vit.

c) Në nenin 10 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i) në pikën 2, shkronja "a", togfjalëshi *"nuk duhet të jetë më shumë se 20% (njëzet për qind)"*, ndryshohet në *"nuk duhet të jetë më shumë se 30% (tridhjetë për qind)"*;

ii) në pikën 2, shkronja "b", togfjalëshi *"nuk duhet të jetë më shumë se 30% (tridhjetë për qind) e kapitalit"*, ndryshohet në *"nuk duhet të jetë më shumë se 40% (dyzet për qind) e kapitalit"*;

iii) pas pikës 2 shtohet pika 3 me përmbajtjen e mëposhtme:

"3. Subjektet, në llogaritjen e pozicionit të hapur valutor nuk përfshijnë pozicionin strukturor në valutë, i cili është pozicioni që krijohet nga:

a) elemente (zëra të bilancit ose jashtë bilancit), të cilat nuk janë të natyrës së veprimtarisë (biznesit) kryesore financiare të subjektit dhe/ose janë elemente të qëndrueshme/afatgjata, të tilla si: "interesa pjesëmarrës"; investimet në "filiale", "aktivet

e qëndrueshme të patrupëzuara dhe të trupëzuara" etj.;

b) transaksione të subjektit, të cilat ruajnë nivelin e mjaftueshmërisë së kapitalit, në rastet kur treguesi ndikohet nga luhatjet e kursit të këmbimit".

d) Në nenin 12 shtohet pika 3 me përmbajtje si vijon:

"3. Subjektet, për qëllime të pikës 2 të këtij neni, konsiderojnë listën më të fundit të vendeve të OECD-së të publikuar nga kjo organizatë, në faqen e saj zyrtare të internetit".

e) Në nenin 15 shtohet pika 5 me përmbajtje si vijon:

"5. Subjekti financiar jobankë, përjashtimisht nga sa parashikohet në këtë rregullore, për kreditë e lëvruara deri në shumën e kredive që përkufizohen si mikrokredi, klasifikon kreditë dhe krijon fonde rezervë për mbulimin e humbjeve, sipas kritereve dhe normave të përcaktuara për institucionet financiare të mikrokredisë".

f) Në nenin 17 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i) titulli i nenit *"Fshirja e kredive të humbura"* ndryshohet në *"Fshirja e kredive nga bilanci"*;

ii) në pikën 1, togfjalëshi "Fshirja e kredive të humbura", ndryshohet në "Fshirja e kredive nga bilanci".

g) Në nenin 18, pika 2 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"2. Institucionet financiare të mikrokredisë, bazuar në ditëvonesat në shlyerjen e kredisë, i klasifikojnë ato në një nga kategoritë e mëposhtme:

a) "kredi standarde", kur kryegjëja ose interesi nuk është paguar plotësisht për një periudhë prej 1 (një) deri 30 (tridhjetë) ditësh nga afati i maturitetit;

b) "kredi në ndjekje", kur kryegjëja ose interesi nuk është paguar plotësisht për një periudhë prej 31 (tridhjetë e një) deri 90 (nëntëdhjetë) ditësh nga afati i maturitetit;

c) "kredi nënstandarde", kur kryegjëja ose interesi nuk është paguar plotësisht për një periudhë prej 91 (nëntëdhjetë e një) deri 180 (njëqind e tetëdhjetë) ditësh nga afati i maturitetit;

d) "kredi të dyshimta", kur kryegjëja ose interesi nuk është paguar plotësisht për një periudhë prej 181 (njëqind e tetëdhjetë e një) deri 365 (treqind e gjashtëdhjetë e pesë) ditësh nga afati i maturitetit;

e) "kredi të humbura", kur kryegjëja ose interesi nuk është paguar plotësisht për një periudhë prej më shumë se 365 (treqind e gjashtëdhjetë e pesë) ditësh nga afati i maturitetit".

h) Në nenin 19 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i) pika 2 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"2. Normat e llogaritjes së fondeve rezervë përcaktohen respektivisht si më poshtë:

a) për "kredinë standarde" 1% (një për qind);

b) për "kredinë në ndjekje" jo më pak se 15% (pesëmbëdhjetë për qind);

c) për "kredinë nënstandarde" jo më pak se 30% (tridhjetë për qind);

d) për "kredinë e dyshimtë" jo më pak se 75% (shtatëdhjetë e pesë për qind);

e) për "kredinë e humbur" jo më pak se 100% (njëqind për qind)."

ii) Në pikën 3, togfjalëshi "për kategorinë "standarde"", zëvendësohet me togfjalëshin "për kategoritë "standarde" dhe "në ndjekje"".

i) Në nenin 20 bëhen këto ndryshime:

i) titulli i nenit *"Fshirja e kredive të humbura"*, ndryshohet në *"Fshirja e kredive nga bilanci"*;

ii) në pikën 1, shkronja "c" ndryshon si më poshtë:

"c) ka kaluar afati 365 (treqind e gjashtëdhjetë e pesë) -ditor i ripagimit (shlyerjes) të kryegjësë apo interesit të kredisë".

j) Pas nënkreut III të kreut III shtohet nënkreu IV me përmbajtjen e mëposhtme:

"NËNKREU IV
TRAJTIMI I PASURIVE TË PALUAJTSHME DHE TË LUAJTSHME TË PËRFTUARA KUNDREJT SHLYERJES SË KREDIVE DHE BLERJA E KREDIVE ME PROBLEME

Neni 20/1

Kërkesa të përgjithshme

1. Subjektet hartojnë strategji dhe plane të brendshme, si dhe krijojnë strukturat e përshtatshme për shitjen e pasurive të paluajtshme dhe të luajtshme të përftuara kundrejt shlyerjes së kredive të dhëna.

2. Subjektet, në rastet kur nuk mund të shesin pasuritë e paluajtshme dhe të luajtshme të përftuara kundrejt shlyerjes së kredive brenda vitit të parë të përfitimit të tyre, krijojnë fonde rezervë për mbulimin e humbjeve.

Neni 20/2

Llogaritja e fondeve rezervë

1. Subjektet krijojnë fonde rezervë për pasuritë e paluajtshme brenda një periudhe jo më të gjatë se 10 (dhjetë) vite nga data e përftimit të tyre (marrjes së tyre në pronësi në përfundim të procesit të ekzekutimit të detyrueshëm për kreditë e pashlyera) dhe në nivelin jo më pak se norma në përqindje e vlerës kontabël të këtyre pasurive, sipas tabelës së mëposhtme:

Viti i parë	*5%*
Viti i dytë	*10%*
Viti i tretë	*20%*
Viti i katërt	*30%*
Viti i pestë	*50%*
Viti i gjashtë	*60%*
Viti i shtatë	*70%*
Viti i tetë	*80%*
Viti i nëntë	*90%*
Viti i dhjetë	*100%*

2. Subjektet krijojnë fonde rezervë për pasuritë e luajtshme në nivelin jo më pak se 100% të vlerës kontabël të pasurisë së luajtshme, në rastet kur nuk mund t'i shesin këto pasuri brenda një viti nga data e përftimit të tyre.

3. Subjektet, për pasuritë e paluajtshme dhe të luajtshme të përftuara deri në muajin dhjetor të vitit 2017, për efekt të llogaritjes së fondeve rezervë, sipas përcaktimeve në këtë rregullore, do të konsiderojnë si vit të parë, vitin 2018.

Neni 20/3

Blerja e kredive me probleme

1. Subjektet financiare jobanka që blejnë kredi me probleme, brenda një periudhe 3-mujore nga data e blerjes, klasifikojnë kreditë bazuar në vlerësimin individual të tyre dhe në çdo rast, jo më lart se kategoria "nënstandard", deri në plotësimin njëkohësisht të kushteve të mëposhtme:

a) kredimarrësi ka shlyer në mënyrë të rregullt kështet (kryegjë dhe interes) për një periudhë prej 9 (nëntë) muajsh nga data e blerjes;

b) kredimarrësi ka shlyer në mënyrë të rregullt të paktën 3 (tre) këste (kryegjë dhe interes).

2. Kredia e blerë, me plotësimin e kushteve të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, klasifikohet duke zbatuar kriteret e përcaktuara në këtë kre.

3. Subjektet llogarisin fondet rezervë për mbulimin e humbjeve nga kreditë e blera, bazuar në çmimin e blerjes së kredive me probleme".

k) Titulli i kreut VII ndryshon nga *"Kërkesa raportuese dhe masat mbikëqyrëse"* në *"Kërkesa raportuese".*

l) Në nenin 31 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i) titulli i nenit *"Auditimi i ekspertit kontabël të autorizuar"* ndryshon në *"Auditimi ligjor";*

ii) kudo ku përmendet term*i "eksperti kontabël i autorizuar",* zëvendësohet me termin *"audituesi ligjor ose shoqëria e auditimit";*

iii) pas pikës 2 shtohen pika 3 dhe 4 me përmbajtjen e mëposhtme:

"3. Audituesi ligjor ose shoqëria e auditimit emërohet çdo vit, nga mbledhja e përgjithshme e aksionarëve, për shoqëritë aksionare, ose nga asambleja e ortakëve, për shoqëritë me përgjegjësi të kufizuar.

4. Audituesi ligjor ose shoqëria e auditimit zëvendësohet për kryerjen e auditimit brenda një periudhe maksimale prej 7 vjetësh nga data e caktimit dhe mund të rimarrë pjesë në auditimin e subjektit pas mbarimit të një afati kohor prej, të paktën, dy vjetësh".

m) Neni 33 "Masat mbikëqyrëse", shfuqizohet.

n) Në kreun VIII bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i) neni 34 shfuqizohet;

ii) titulli dhe përmbajtja e kreut VIII ndryshojnë si vijon:

"KREU VIII
MASAT MBIKËQYRËSE DHE SANKSIONET

Neni 35
Shkeljet për të cilat jepen masat

1. Banka e Shqipërisë vendos masat e parashikuara në nenet 36 dhe 37 të kësaj rregulloreje, në rast se subjekti:

a) Nuk respekton normat mbikëqyrëse për administrimin e rrezikut.

b) Kryen shkelje të dispozitave të akteve ligjore e nënligjore në fuqi, përfshirë dhe kërkesat për agjentët.

c) Ka shkelje të ligjit "Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare" dhe standardeve ndërkombë-tare të kontabilitetit.

d) Nuk kryen raportimet në Regjistrin e Kredive.

e) Ka probleme serioze në sistemet dhe në programet e kontrollit të brendshëm, në politikat e veprimtarisë, në metodat e operacioneve ose në sistemet e informacionit të administrimit të saj, pavarësisht se këto probleme kanë ndikuar ose jo në gjendjen financiare të subjektit.

f) Nuk thirret asambleja e përgjithshme ose pengohet pjesëmarrja në mbledhjet e asamblesë së përgjithshme.

g) Ka shkelje të akteve ligjore e nënligjore për parandalimin e pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit.

h) Ushtron veprimtari financiare të papërfshira në licencë.

i) Ekziston një mospërputhje me standardet e një veprimtarie të sigurt dhe të qëndrueshme, për një periudhë relativisht të gjatë.

j) Ka shkelje të akteve ligjore dhe nënligjore, për shkak të të cilave subjekti financiar jobankë, institucioni financiar i mikrokredisë ose institucioni i parasë elektronike ka pësuar një humbje të ndjeshme financiare ose ka filluar procesi i falimentimit.

k) Ka shkelje të ligjit "Për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare" dhe si rezultat nuk arrihet të përcaktohet gjendja financiare e subjektit.

l) Nuk është pranuar ose është refuzuar kërkesa e Bankës së Shqipërisë për ndërprerjen e veprimeve, në kundërshtim me aktet ligjore e nënligjore, ose nuk janë marrë masat përkatëse për eliminimin e shkeljeve, sipas afateve të caktuara nga Banka e Shqipërisë.

m) Nuk jep informacion ose nuk jep informacion të vërtetë dhe të saktë gjatë inspektimeve të kryera nga Banka e Shqipërisë, si dhe në raportimet dhe korrespondencën me Bankën e Shqipërisë.

n) Ka fakte konkrete, lidhur me abuzime të brendshme, përfshirë edhe shpërblime të larta dhe të pajustifikuara për anëtarët e organeve drejtuese, pavarësisht faktit se subjekti, aktualisht, nuk rezulton i dëmtuar.

o) Ka shkelje të vullnetshme ose flagrante të akteve ligjore dhe nënligjore nga personeli dhe organet drejtuese ose përsëritje të tyre, të cilat kanë sjellë përfitime materiale apo favore.

p) Institucioni financiar i mikrokredisë nuk plotëson më kriteret për t'u karakterizuar si i tillë, për një periudhë prej jo më pak se 3 (tre) muajsh.

Neni 36
Masa mbikëqyrëse

1. Banka e Shqipërisë, në përfundim ose gjatë inspektimeve, si dhe në çdo rast kur konstaton shkelje ose problematika të veçanta, të përcaktuara në nenin 35, pika 1 të kësaj rregulloreje, vendos masat mbikëqyrëse të mëposhtme:

a) urdhëron ndërprerjen e veprimeve në kundërvajtje dhe marrjen e masave për përmirësimin e situatës;

b) urdhëron uljen e shpenzimeve;

c) urdhëron kufizimin e rritjes së aktiveve dhe zërave jashtë bilancit me rrezik të lartë;

d) urdhëron ndalimin e rritjes së ekspozimit ndaj një personi;

e) urdhëron rritjen e kapitalit;

f) cakton norma mbikëqyrëse më të larta se ato të përcaktuara në aktet nënligjore përkatëse;

g) urdhëron administratorët ose ortakët të thërrasin mbledhjen e asamblesë së përgjithshme dhe t'i propozojnë marrjen e vendimeve përkatëse;

h) ndalon ose kufizon përdorimin e lirë të një pjese apo të të gjitha aktiveve, duke përfshirë dhe veprimtarinë që lidhet me dhënien e huave dhe investimeve, sipas rregullave të miratuara nga Banka e Shqipërisë;

i) kur raporti i kapitalit me totalin e aktiveve është më i ulët se gjysma e raportit minimal të përcaktuar nga Banka e Shqipërisë dhe pasi ajo ka marrë një ose disa nga masat e përcaktuara në këtë kre, ka të drejtë t'i kërkojë subjektit të rregullojë situatën brenda 6 muajve. Subjekti paraqet një plan veprimi, në të cilin përcakton mënyrën se si do të arrijë të rregullojë situatën. Në rast se subjekti nuk arrin të marrë masat e përcaktuara në planin e veprimit, Banka e Shqipërisë pezullon ose revokon licencën.

Neni 37

Sanksionet

1. Banka e Shqipërisë, në përfundim ose gjatë inspektimeve, si dhe në çdo rast kur konstaton shkelje ose problematika të veçanta, të përcaktuara në nenin 35, pika 1 të kësaj rregulloreje, jep sanksionet e mëposhtme:

a) urdhëron ndërprerjen e shpërblimit ndaj anëtarëve të organeve drejtuese dhe administratorit;

b) revokon miratimin e dhënë për administratorin e subjektit;

c) pezullon ushtrimin e një ose disa veprimtarive për një periudhë të caktuar;

d) revokon licencën.

Neni 38

Kërkesa të veçanta në lidhje me masat mbikëqyrëse dhe sanksionet

1. Për vendosjen e masave të parashikuara në nenet 36 dhe 37, të kësaj rregulloreje, Banka e Shqipërisë vlerëson:

a) rrethanat e kryerjes së shkeljeve;

b) pasojat e shkeljeve;

c) përsëritjen e shkeljeve.

2. Banka e Shqipërisë përshkallëzon masat ndëshkimore, në rastet kur subjekti nuk zbaton një ose më shumë nga masat e mësipërme.

3. Banka e Shqipërisë mund të marrë, njëkohësisht, masa, të cilat janë të përcaktuara në nenet 36 dhe 37, të kësaj rregulloreje, duke respektuar kërkesat e pikës 1 të këtij neni.

Neni 39

Ankimi administrativ dhe gjyqësor

Banka e Shqipërisë, në rastet e masave mbikëqyrëse dhe sanksioneve të propozuara sipas neneve 36 dhe 37 të kësaj rregulloreje, i jep të drejtën e dëgjimit dhe ankimit administrativ dhe gjyqësor subjektit të interesuar, siç përcaktohet në nenin 92 dhe 93 të ligjit për bankat".

2. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes së Bankës së Shqipërisë për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.

3. Ngarkohet Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI
Gent Sejko